

УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТОВАРНИХ РЕСУРСІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

Халабуда Олександр Віталійович

Студент спеціальності «Облік і оподаткування» (магістр)

Науковий керівник: Кусик Н.Л., к.е.н., доцент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
(Одеса, Україна)

Перехід економіки України до ринкових відносин та пов'язані з цим процеси, докорінно змінили економічне, інформаційне та правове середовище функціонування підприємств торгівлі. За цих умов, успішна діяльність кожного торговельного підприємства залежить від рівня її організації, від оптимального використання наявних товарних ресурсів та ефективності управління ними.

Окремі аспекти забезпечення підприємств торгівлі товарними ресурсами знайшли відображення у працях українських та зарубіжних науковців. Так, зокрема, проблеми закупівельної діяльності та вибору постачальника досліджено такими вітчизняними науковцями, як: Голошубовою Н.О., Єрьоміною Л.О., Коноваленко В.М., Мазаракі

А.А., Лігоненко Л.О., Ушаковою Н.М., Пономарьовою Ю.В. [1 - 4].

Теоретичні аспекти товаропостачання торговельних підприємств розкрито в дослідженнях Апопія В.В., Анікіна Б.А., Бланк І.О., Бондаренко В.А., Брагіна Л.А., Герасимчук З.В., Виноградської А.М., Гончаренко Н.І., Гребнева А.І., Кальченко А.Г., Кириченко М.Р., Ковальської Л.Л., Ларіної Л.Л., Неруша Ю.М., Памбухчіянца В.К., Федько В.П., Фесюк В.А. [5 - 9]. Проте, багато проблем, пов'язаних із методичним забезпеченням та практичним інструментарієм управління формуванням товарних ресурсів торговельного підприємства, потребують більш поглибленого розкриття в напрямках підвищення ефективності управління цими процесами.

Рационально організований процес управління формуванням товарних ресурсів дає можливість сформувати необхідний торговий асортимент товарів для забезпечення населення в торговельній мережі, забезпечувати збалансованість між попитом населення і товарною пропозицією, підтримувати необхідну повноту і глибину асортименту, регулювати рівень та структуру товарних запасів, завдяки чому забезпечується виконання планів товарообороту та інших показників господарської діяльності підприємств торгівлі.

Ринкова система перетворення економічних механізмів ведення бізнесу характеризується зміною форм та методів управління торговельним підприємством. Особливостями сучасного вітчизняного торговельного бізнесу є:

- наявність великих територіально розгалужених торговельних мереж, диверсифікація підприємницької діяльності;
- розширення асортименту товарів;
- зростання кількості постачальників з різними ціновими пропозиціями та пропозиціями щодо якості товарів.

Адаптація підприємств торгівлі до ринкових умов господарювання вимагає суттєвого перегляду значущості впливу формування товарних ресурсів на кінцеві результати їх фінансово-господарської діяльності. Насичення ринку споживчих товарів, перехід від ринку продавця до ринку покупця, необхідність урахування його потреб, варіативна можливість вибору постачальників товарних ресурсів викликає складність процедури формування товарних ресурсів, обумовлює необхідність ефективного управління цим процесом, визначення теоретичних засад та практичного інструментарію його здійснення.

Теоретичною основою розробки теорії управління формуванням товарних ресурсів є надбання світової теорії та практики менеджменту, які пристосовані до соціально-економічних умов

діяльності підприємств торгівлі та враховують особливості цього функціонального напрямку управління.

Найважливішим методологічним підходом до управління формуванням товарних ресурсів є, на нашу думку, системний. Такий вибір ґрунтується на розумінні сутності торговельного підприємства як складної, динамічної, відкритої системи, яка складається з певних функціональних підсистем. Унаслідок того, що торговельне підприємство є відкритою економічною системою, його виживання на ринку зумовлене задоволенням якоїсь суспільної потреби, що знаходиться поза ним самим. Відносно торговельних підприємств ця теза розглядається з точки зору здійснення торгової діяльності (доведення товарів до споживача) у межах обмежень — за витратами обігу та одержуваним прибутком від реалізації товарів.

На нашу думку, управління формуванням товарних ресурсів підприємств торгівлі утворює динамічну модель підготовки та прийняття управлінського рішення щодо:

- вибору постачальників товарних ресурсів;
- форм надходження товарних ресурсів;
- методів поставки товарів;
- ціни, якості та асортименту товарів, які відповідають встановленим критеріям та забезпечують досягнення встановлених стратегічних цілей.

З вищезазначеного випливає, що управління формуванням товарних ресурсів має підпорядкований основній політиці розвитку господарюючого суб'єкта характер, та є засобом досягнення головної цілі підприємства торгівлі. Система управління формуванням товарних ресурсів є підпорядкованою складовою системи більш високого порядку – системи управління підприємством торгівлі.

Метою управління формуванням товарних ресурсів є забезпечення безперервного процесу обміну товарів на гроші споживачів шляхом створення товарної маси, асортимент і якість якої відповідає їхньому попиту в просторі й в часі. Торговельному підприємству необхідні знання як в області виробництва, джерел надходження товарів, так і точне знання потреб покупців.

Проблемні ситуації найчастіше виникають у підприємств, які займаються одночасно кількома видами торгівлі. Мається на увазі оптова, роздрібна торгівля, а також послуги населенню у галузі громадського харчування. Так, за наявності кількох видів торгівлі, підприємству доцільно розподілити бухгалтерський облік товарів та фінансові результати підприємства за кожним видом діяльності, а також у розрізі кожної окремої господарської одиниці.

Для вирішення проблем організації обліку оптових та роздрібних підприємств доцільно використовувати відповідні методичні рекомендації, що дадуть можливість бухгалтерії підприємства максимально автоматизувати процес обліку товарів як на складах оптових підрозділів, так і в мережі роздрібно́ї торгівлі.

Для того щоб мінімізувати трудові витрати в обліку торгівлі, необхідно розробити сучасні програмні продукти, що дадуть змогу зменшити штат працівників бухгалтерії і, відповідно, витрати на заробітну плату, а також максимально автоматизувати бухгалтерський облік.

Таким чином, для забезпечення раціональної організації обліку товарів на торгівельному підприємстві необхідно:

- встановити чітку систему документообігу і суворий порядок оформлення операцій з руху матеріальних цінностей;
- проводити в установленому порядку інвентаризації та вибіркові перевірки наявності товарів та вчасно відображати в бухгалтерському обліку результати цих інвентаризацій та перевірок;
- дотримуватись норм та правил організації зберігання товарно-матеріальних цінностей;
- застосовувати засоби механізації та автоматизації обліково-обчислювальних робіт з використанням програм складського обліку.

Література

1. Гелей Л.О. Контроль та операційний аудит управлінської діяльності на підприємствах роздрібно́ї торгівлі: Аудит управлінської діяльності: адміністративного менеджменту, бізнес-адміністрування, корпоративного управління, менеджменту підприємництва (показники оцінки результатів, їх облік та прогнозування): монографія. Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2016. 311 с.
2. Рудницька О. Аналіз операційної діяльності за основними бізнес-процесами торговельних підприємств. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2016. Вип. 4. С. 128-135.
3. Слободянюк Н.О., Юнацький М.О., Сіраш С.С. Аналіз фінансової стратегії торговельного підприємства в умовах кризи на основі фінансового аналізу. *Інтелект XXI*. 2019. № 2. С. 105-111.

4. Теорія і практика торговельного підприємництва в Україні: колективна монографія / за ред. Н.С. Танклевської. Херсон: РВВ, 2018. 206 с.
5. Колумбет О.П., Малиневська Д.П. Особливості обліку руху товарів на підприємствах оптової торгівлі. *Молодий вчений*. 2018. № 1. С. 905-908.
6. Подмешальська Ю.В., Свеженцова А.С. Удосконалення методики аудиту товарів на підприємствах оптової торгівлі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 4. С. 72-79.
7. Спільник І.В., Загородна О.М. Аналіз ефективності збутової діяльності. *Економічний аналіз*. 2016. Вип. 24. № 2. С. 130-140.
8. Стахов О.І. Організація обліку реалізації товарів на підприємствах роздрібною торгівлі. *Молодий вчений*. 2018. № 4(1). С. 153-160.
9. Федорович Р.В. Аналіз в управлінні збутовою політикою підприємства. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б, 2017. С. 234– 249.